

*Čechy krásné,
Čechy mé*

Miloslava Rýznarová

Miloslava Rýznarová

ČECHY KRÁSNÉ, ČECHY MÉ

Copyright:

Autor: Miloslava Rýznarová

Vydal: Martin Koláček – E-knihy jedou

2014

ISBN:

978-80-87976-65-4 (ePub)

978-80-87976-66-1 (mobipocket)

978-80-87976-67-8 (pdf)

OBSAH

Věnování	9
Úvod	10
Teplice – památky a jejich historie...	12
Unikátní Beuronská kaple v Teplicích	17
Vycházka za hradem Doubravka v Teplicích	19
Novoroční výstup na hrad Doubravka	21
Hrad Kyšperk	24
Výlet za tajemnými troskami kostela sv. Prokopa v Krupce	26
Výlet na Komáří Vížku a dál k městečku Krupka...	29
Moldava – srdce Krušných hor	33
Zamlžená obec Mikulov v Krušných horách	36
Skoro jarní vycházka za zajímavostmi v Proboštově u Teplic	39
Kostel sv. Valentina v Novosedlicích – jediný toho jména na Litoměřicku	42
Obec Lahošť	44
Obec Jeníkov na Teplicku	45
Duchcov, Casanovské slavnosti a jiné zajímavosti	47
Za poznáním města Bíliny	52
Bílina – lázně Kyselka	54
Vrch Bořeň u Bíliny	57
Cesta za Salesiovou výšinou do Oseku	59
Tvrz Hradiště	61
Malebná vesnička Světec s krásným zámekem, farou a kostelem sv. Jakuba staršího	63
Mlýnišťský (pekelský) vodopád a zámek Krásné Březno	67
Hrad Blansko	69
Cesta za zámekem ve Velkém Březně	71
Hrad Sukoslav v Kostomlatech nad Milešovkou	72

Hrad Střekov	75
Střekovská vyhlídka	77
Bájná hora Radobýl – hora Karla Hynka Máchy...	78
Zřícenina hradu Ostrý	82
Hrad Kamýk	84
Cesta za hradem Košťálov	87
Hrad Hazmburk	91
Starobylé a malebné městečko Ústěk	94
Výlet nejen do Zubrnice – nejmladšího skanzenu v Čechách	97
Skanzen v Přerově nad Labem	99
Z Krušných hor na hrad Hasištejn	101
Výlet ze Staré Boleslavi do lázní Toušeň	104
Stará Boleslav a sv. Václav – patron české země	107
Stadice – historická obec Přemysla Oráče	110
K Dutému kameni z Kunratic u Cvikova přes osadu Drnovec	112
Horní a Dolní zámek v Benešově nad Ploučnicí	115
Hrad – zámek Grabštejn na Liberecku	117
Moje první návštěva hradu Děvína na Liberecku	119
Hrad Děvín na Liberecku – moje druhá návštěva	121
Hrad Děvín v Praze	123
Návštěva hradu Karlštejna	124
Za památkou hradu Kokořína	126
Na Okoř je cesta z Prahy krátká...	128
Návštěva města Děčín...	129
Přehrada Všechlapy	131
Flájská přehrada	133
Zámek Červený hrádek	136
Zámek Jezeří	138
Zámek Libochovice	141

Zámek Ploskovice	143
Cesta za památkami města Zákupy	147
Výlet za zámek v Zákupích	149
Cesta za zajímavými útvary na severu Čech, okolo Horní Světlé a Mařenic	152
Výlet na Labskou Stráž – Belveder	155
Měl to být výstup na hrad Ronov, ale pak výlet do obce Holany a Stvolínky	157
Za poznáním města Českého Dubu	160
Děčínský Sněžník	164
Hrad Hněvín v Mostě	166
Zajímavostmi města Most	168
Jarní výlet za bledulemi do Pekla u Zahrádek	170
Výlet na Erbenovu vyhlídku a do Bertina údolí	172
Hrad Oparno a Oparenské údolí	174
Výlet do pohádkového lesa přes Dolní Zálezly do Vaňova.	176
Cesta za světovým unikátem – přesunutým gotickým kostelem Nanebevzetí Panny Marie	178
Obora Mstišov a kostel Nanebevzetí Panny Marie v Dubí	180
Trmický zámek	182
Rozhledna Dymník v Rumburku	184
Rozhledna Vlčí hora u Krásné Lípy	186
Výlet k Vaňovskému vodopádu	187
Výlet do ústecké zoologické zahrady	189
Posázavskou stezkou – část vlakem a část pěšky	191
Posázavskou stezkou z Kamenného Přívozu do Týnce nad Sázavou – 2. etapa.	194
Za hradem v Týnci nad Sázavou	197
Pohodová vycházka z Chlomku do Davle a k ostrovu sv. Kiliána	199
Za prohlídkou cisterciáckého kláštera v Oseku	201
Město Osek - výlet za poznáním památek a hradu Rýzmburka	203
Za tajemnem a energií k nedostavěnému klášteru Klarisek v Panenském Týnci	206
Největší český menhir Kamenný pastýř u vesnice Klobuky	209

Výlet na hrad Tolštejn	211
Výšlap z hradu Tolštejna k rozhledně na Jedlové hoře	213
Zbraslav – náš cíl za dalším poznáním krás!	215
Přes Pekelské údolí k Novozámeckému rybníku	217
Cesta za zámkem v Nelahozevsi	219
Cesta za expozicí baronky Ulriky von Levetzow do mosteckého muzea	222
Třebívlice a jejich světový ohlas, díky lásce básníka J.W.Goetha k baronce Ulrice von Levetzow.	224
Z Malých Žernosek do Opárenského údolí...	227
Cesta za památkami města Roudnice nad Labem	229
Moje druhá návštěva města Roudnice nad Labem a jejich dalších památek...	233
Za Svatým Václavem a Národní Mší do Staré Boleslavi	237
Cesta za zámkem do Mnichova Hradiště	241
Výstup na hrad Bezděz	245
Město Ústí nad Labem a jeho okolí	250
Za dalšími památkami Děčína – Thunskou kaplí a okolo Labe...	253
Další výlet Děčínem za jeho zajímavostmi...	257
První zahřívací jarní vycházka po zimě okolo Teplic...	261
Výlet z Litvínova přes Saleziovu výšinu – Osek až do Oldřichova, ale...?	264
Kladruby u Teplic – socha sv. Jana z Nepomuku a kaple sv. Petra a Pavla	267
Jaro v zámeckém parku v Teplicích	269
Výlet od jezera Barbora do města Hrobu	271
Do Křižanova a Domaslavic za pstruhy, medvědí česnekem a rodným domkem Hany Benešové	274
Výlet Bořislav – Bílka – Bouřňák – Dlouhá louka – rozhledna Vlčí hora	277
Z Malých Žernosek do Opárenského údolí	279
Výlet do Lbína – Pytlíkova a okolo „Tří dubů“ zpět do Teplic	282
Z Bořislavi přes Vrahožily do Rtně nad Bílinou	285
Krupka – město plné památek...	288
Pár slov o Vrchlického ulici v Teplicích	292

Chabařovice kdysi a dnes...	294
Cesta do Rumburku...	298
Z Řehlovic do Habří přes Hliňany a zpět do Řehlovic	304
Zas jednou po letech na hrad Střekov...	308
Od Davle za tvrzí Mrač přes Poříčí nad Sázavou	311
Za zámkem Thunů do Jílového u Děčína	315
Vzpomínková cesta do Karlových Varů	319
Zámek v Klášterci nad Ohří a jiné památky	324
Malý výlet za švestkami okolo Chotiměře	328
Zámek Líčkov, galerie malíře Oskara Brázdy a siesta se zámeckou paní...	330
Za hradem Rýzmburk a další památky Oseka	334
Výstup na královnu Českého středohoří – horu Milešovku	337
Zřícenina hradu Pernštejna	341
Poplužní dvůr Schönburg – později tvrz Šumná u Klášterce nad Ohří	343
Zřícenina hradu Šumburk	344

VĚNOVÁNÍ

Tuto knihu věnuji na památku svým dětem, jako vzpomínku na moje výlety přírodou a za různými památkami po naší krásné zemi...

Pepovi, Romanovi a Gabriele

ÚVOD

Milí čtenáři!

Vydejte se spolu se mnou objevovat kouzlo naší krásné země, hledat pozůstatky dávné minulosti, pojd'te se projít českou krajinou, kterou opěvovali naši básníci, brouzdat se travou, zaposlouchat se do bublání potůčku, poslouchat zpěv ptáků, z jara obdivovat různobarevnou zeleň keřů a stromů, mechů a kytiček deroucích se zpod země a na podzim zas barevnost listů. Chodit po cestách a necestách, lézt do vrchů a vdechovat do sebe tu nádhernou atmosféru přírody a krajiny a třeba i potkat někde v remízku srnku, jak vylekaná se peláší schovat...

Rozhlížet se do dále po vrších a kopcích a zkrátka sát všemi póry těla tu nádhru, která okolo nás je. Vždyť v přírodě je tak krásně. Je vidět spousta rybníků, potůčků i řek, jak se vinou krajinou, zvláště když je k tomu ještě vyšperkovaná starými hrady, jejich zříceninami, zámky, kláštery a kostely, kaplemi a různými jinými památkami z dob naší minulosti. Poznávat jejich historii, žít „pomyslným“ životem hradních nebo zámeckých pánů, oddávat se jejich hrám, ale i bojům, snášet různá jejich příkoří, anebo chcete-li, připodobnit si dobu, ve které žili.

Je dobře, že se teď do oprav historických památek věnuje více financí, než tomu bylo dříve, že se znovu restauruje dávné dědictví našich předků, abychom pro naše další pokolení měli co zanechat.

Inspiraci pro svou knížku jsem čerpala během svého pobytu v Teplicích, v ústeckém kraji, kam jsem se přistěhovala před jedenácti lety. Teplice pro mě byly krajinou neznámou, a tak jsem samozřejmě začala napřed poznávat toto město a postupně jeho okolní i vzdálenější místa, se kterými bych Vás ráda při svých výletech seznámila. Přidám k tomu jen letmo trochu historie toho každého místa, které jsem navštívila. Historii navštívených míst zde pro utvoření si celistvého obrázku jen nastiňuji svými slovy, jak jsem ji vyčetla z různých literatury, neboť nejsem ani historik, ani archeolog, který musí znát tyto věci přesně.

A proto Vás o to i prosím, abyste takto na moje vyprávění nahlíželi. Taktéž si myslím, že i pověsti spojené s těmito místy se nemají ničit, ale používat dál, pro zpestření vyprávění a znovu je ožívat a je už na každém z Vás, jak si je kdo přebere.

Chtěla bych ještě dodat, že některá místa, o kterých v této knize píši, se mohla změnit od napsání článku, do doby vydání mé knihy tím, že byla rekonstruována a tudíž dnes mohou vypadat trochu jinak, než o nich píši, neboť moje výpravy za nimi se udály během pár let mého pobytu v Teplicích.

Zvu Vás tedy na první výlet do Teplic a pak na další a další...

Výlety jsou voleny dle vzdálenosti, dle roční doby a odpovídajícího počasí, které mě při mých výletech někdy limitovalo. Možná pro někoho dojde k oživení vzpomínek a pro někoho zas k poznání něčeho nového.

Sedněte si tedy do křesla, nebo si lehněte na gauč či do postýlky a pojd'te se mnou pomyslnou procházkou po starých historických místech, v duchu vdechujte vůni okolní krajiny i přírodu protkanou švitořením ptáčků...

K tomu Vám přeji hezkou pohodu!

Miloslava Rýznarová

TEPLICE – PAMÁTKY A JEJICH HISTORIE...

Když jsem se sem nastěhovala zhruba před 11 lety, tak jsem si dala za úkol je dobře poznat. Vzala jsem svého psího kamaráda pudlíka Maxe a začali jsme Teplicemi procházet křížem krážem, jak se mně zamlouvalo. Že to nebyla procházka jenom na pár hodin, to se rozumí, ale ani na pár dní. Každý den, nebo i obden, a taky záleželo na počasí, jsme vyráželi za dalšími a dalšími zajímavostmi tohoto města a věřte mně, že toho tady bylo dost k poznávání. Ani ještě dodnes jsem všechna místa a kouty nepoznala a také to, co jsem viděla v začátcích mého pobytu, se již změnilo. Dostalo to nový kabát, zkrátka vylouplo se to do nové krásy.

Teplice jsou krásné lázeňské město s 50 tisíci obyvateli a provádí se zde léčba pohybového ústrojí. Má plno krásných budov, a to nejen lázeňských. Z lázeňských budov musím uvést v první řadě lázně Císařské, které byly postaveny na místě kdysi bývalého zbořeného mlýna a hostince na Laubeho náměstí, které nese dosud stejný název. Lázně byly pojmenovány podle německého císaře Viléma, který se tu léčil v r. 1878 po atentátu. Tyto lázně v minulosti navštěvovaly významné světové osobnosti, a tak jejich název dával lázním případný punc. Dále tu jsou lázně Kamenné, postavené v novobaročném stylu a k jeho komplexu patří ještě Dům Jirásek. Další lázně jsou lázně Vojenské, za nimiž se nacházejí Nové lázně. Dále je tu komplex budov spadajících pod lázně Beethoven. Nedaleko od lázní Beethoven stojí v parku socha W. A. Mozarta v nadživotní velikosti, která měla pohnutou minulost, byla totiž několikrát přemísťována. Dále tu jsou ještě Hadí lázně, které jsou opuštěné a chátrají. Byly postaveny vůbec jako první zděné lázně v r. 1838 – 1839 v pozdním empíru a je to jedna z mála dochovaných lázeňských budov tohoto druhu. Za nimi v parku se nachází koncertní pavilon, známý pod jménem Šanovská mušle, kde se v létě pořádají koncerty.

Bývaly tu i městské lázně, budova byla velice krásná, v jejím průčelí vyčnívalo ze zdi poprsí boha Neptuna, (tedy podle mé úvahy), ale protože již nebyla v provozu, tak chátrala víc a víc, až byla zbourána. Škoda, chodila jsem několikrát okolo ní a podívovala jsem se jejímu slohu. Je tu ale mnoho dalších památek, které stojí za to, aby se o nich napsalo.

Jednou z nich je Krušnohorské divadlo, jehož součástí je i Dům kultury v Teplicích. První teplické divadlo bylo založeno v polovině 18. století na zámku F. V. Clary Aldringenem, kterému panství Teplice patřilo. Bylo však malé pro lázeňské hosty, a tak se postavilo v polovině 19. století letní divadlo v parku v Trnovanech, které jsou dnes součástí města Teplic. V r. 1871 se rozhodlo, že se na místě dnešního divadla postaví nové. Jeho autorem byl Josef

Zítek, který byl též autorem Národního divadla v Praze a C. Turba. Stejně jako stihl podobný osud Národní divadlo, stihl stejný osud divadlo teplické, vyhořelo v r. 1919. Jednalo se znovu o postavení divadla, o čemž se rozhodovalo 2 roky po požáru. Jeho nová budova byla postavena ve stylu mezi secesí a modernou a její stavba prozrazuje drážďanskou školu. Je snad jedinou divadelní budovou v tomto slohu. V r. 1923 bylo otevřeno kino a v dalším roce malý sál spolu s kavárnou. Samostatné divadlo pak bylo otevřeno 20. 4. 1924. V divadle se uváděl nejširší repertoár, od oper, operet, činoher a také představení pro děti. Po skončení 2. světové války divadlo dost měnilo názvy. Napřed to bylo Divadlo Bratří Čapků, později Krajské krušnohorské divadlo. V r. 1990 se stal zřizovatelem divadla Okresní úřad a od té doby nese název Krušnohorské divadlo.

Bývala tu také kolonáda ve tvaru podkovy, ale už kdysi dávno. Nalezla jsem o ni zmínku ve starých letopisech, ale protože potřebovala zrenovovat a investice by byly nákladné, byla okolo r. 1936 zbourána. Po řadě let pak byla na jejím místě postavena prosklená kolonáda v kovové konstrukci, která se té staré nemůže ani zdaleka rovnat. Nějak mě do těchto míst nezapadá.

Musím také podotknout, že i když lidé žijí v Teplicích, anebo i v jiných městech, prochází okolo některých zajímavých míst nevšímavě a neuvědomují si ani jejich důležitost i historii.

Jednou z takových historických památek je tzv. Seumova kaple, která stojí v nynějších Havlíčkových sadech v Lipové ulici, kde kdysi stával hřbitov, který byl v r. 1864 zrušen. U této kaple má hrob německý básník Johann Gottfried Seume. Zemřel velice mlád, a tak tu byl pochován, jeho hrob tu zůstal a on tu tak spí svůj věčný sen...

Básník měl velice pohnutý život, záhy osiřel a vydal se do světa. Byl chycen verbíři a prodán do armády a po nějaké době propuštěn na kauci. Byl v zajetí, po smrti Kateřiny Veliké odešel z armády a věnoval se literatuře.

Začal pak také cestovat a své zážitky popsal v r. 1802 v knize „Cesta do Syrakus“. Po nějaké době se opět vydal na cesty a tyto nové zážitky zveřejnil v knize „Moje léto 1805“. Mimo to ještě skládal básně a tím se stal evropsky proslulý.

V r 1808 těžce onemocněl. Protože byl ve finanční tísní, požádal ruskou vládu o přiznání penze. Tato žádost se dlouho vlekla, a tak se spisovatel odejel léčit do Teplic, kde bohužel na následky své nemoci zemřel.

Další zajímavou památkou Teplic je Beuronská kaple, která navazuje na gymnaziální budovy a která se v současné době opravuje. Kdysi zde býval klášter boromejek a je nedaleko zámeckého parku.

Další zajímavostí je botanická zahrada, která je jediná v ústeckém kraji. Rozkládá se na úpatí Písečného vrchu a části Šanova. Založena byla v r. 2002, ale nevznikla najednou, neboť její plocha byla již využívána asi 100 let. Pravděpodobně byla založena hrabětem Clary Aldringenem, jehož rodu Teplice patřily. Ve starých stavebních plánech z r. 1904 bylo uvedeno, že tu

kdysi bylo zahradnictví. Původní skleníky, které zahradnictví mělo, se povedlo zrekonstruovat a zpřístupnit jako Botanickou zahradu v r. 1975. V té době byla zahrada pod Technickými službami a ty měly za úkol dodávat zeleň do městských parků. V době oficiálního vzniku zahrada zdědila asi 2000 druhů rostlin, jejichž polovina byla vysazena ve venkovní expozici.

V r. 2002 byla zahrada technicky vybavena a sama si vybudovala svépomocí kancelářské prostory. Také se opravila již zchátralá správní budova zahrady. V r. 2004 se začalo s výstavbou nových expozičních skleníků. R. 2005 byl náramně hektický, neboť kromě výstavby skleníků se opravily i střechy hospodářských budov a kotelny. Hlavní cesta v botanické zahradě byla vydlážděna. Pergolu, která byla již ve špatném stavu, nahradila nová z modřínového dřeva. Je tu krásné posezení k odpočinku po prohlídce zahrady.

Opravy a renovace byly dokončeny a zkolaudovány v prosinci. Zahrada se tak stala členem Unie botanických zahrad ČR. A kandiduje na členství v BGCI (Botanic Gardens Conservation International). Nevím, zda se tak již nestalo při psaní tohoto článku.

V r. 2006 byly uspořádány „Dny otevřených dveří“, aby se dosud nedokončená botanická zahrada představila veřejnosti. Tak měli návštěvníci možnost nahlédnout do nových skleníků. Zahrada se rozkládá na více jak 2 hektarech, z nichž polovinu zabírají skleníky. Otevřena je celoročně mimo pondělí.

A vydáme se za dalšími zajímavými věcmi...

Nad botanickou zahradou je hvězdárna a planetárium a dál od nich pak teplický hrad Doubravka. Hvězdárna není pověřena astronomickým výzkumem, ale je přístupna laické veřejnosti, pro přímé pozorování nebeských těles a objektů. Její důležitou složkou je přímá spolupráce se školami. Mezi botanickou zahradou a hvězdárnou se nachází pomník k uctění zahynulých letců USA, kteří letěli bombardovat chemický závod v Záluží u Mostu. Byla to srážka dvou bombardérů, které se po vzájemné kolizi zřítily přímo do ulic města. Z každého letounu přežili jen dva letci. Další 14 letců zahynulo přímo, nebo byli lynčováni a zabiti místními Němci. Bádání o tomto neštěstí není dosud stále uzavřené.

Nad Teplicemi v části Nová Ves, se vypíná velký vodojem, který vznikl v 80 letech. Jeho výška je 62 metrů a kapacitu vody má 15 m³. Tento vodojem je zdaleka viditelný, ať jedete po silnici, nebo vlakem. Když se odněkud vracím a již z dálky ho vidím, tak si říkám, už jsem doma.

Nedaleko něj stojí jako připomínka na zrušení roboty pomník F. Kudliča. Ten stával původně na místě vodojemu, ale jeho stavbou obelisk posunuly o několik metrů dál. Je to čtyřmetrový pískovcový obelisk, který stojí na 150 kamenech ze vsí, v nichž byla zrušena robota. Každý kámen nese jméno vsi, ale postupem doby jsou většinou názvy některých obcí již značně omšelé a málo čitelné. Jsou ale odtud nádherné výhledy na celé Teplice, na část Krušných hor s vévodící Komáří Vížkou a vlevo od ní na kostelík sv. Wolfganga. A když je dobrá viditelnost a není zrovna mlha, tak je vidět i část Českého středohoří

s její královnou horou Milešovkou a opodál horou Kletečnou. Je vidět i krkolomný kamenitý vrch Bořeň u Bíliny.

Ve městě je také několik kostelů. Novorománský kostel sv. Bartoloměje, který je dnes nepřístupný a je dominantou středu Teplic. Jednu dobu z něj byla dokonce upravena restaurace, ale na tomto „svatém“ místě neuspěla. Dále tu je katolický kostel sv. Jana Křtitele, který se nachází na Zámeckém náměstí společně s farou, která je kousek pod ním. Na tomto náměstí jen též morový sloup, jako památka na morovou epidemii, která byla v r. 1713. Teplicím se ale morové neštěstí vyhnulo, a tak dal majitel panství F. K. Clary Aldringen postavit jako poděkování, za ušetření města od morových hrůz sloup z pískovce, jenž vznikl od r. 1718 – 1719 a postaven byl sochařem Matyášem Bernardem Braunem. Toto dílo bylo považováno za jedno z nejlepších děl, co kdy sochař vytvořil. Při této práci mu pomáhal místní kameník M. Baumel. Morový sloup je dominantou Zámeckého náměstí a je vysoký 20 metrů. Na tomto náměstí vedle kostela sv. Jana Křtitele stojí pravoslavný kostel Povýšení sv. Kříže, který byl kdysi katolický a byl využíván pro potřeby rodiny majitelů zámku, na nějž zámek navazuje s přiléhajícím zámeckým parkem.

O zámku se musím také zmínit, neboť je to důležitá část Teplic. V těchto místech, kde stojí zámek, kdysi založila královna Judita Durynská, která byla druhou manželkou Vladislava II. klášter a jejíž pozůstatky se v těchto místech, po archeologickém pátrání našly. Stále to ale není přesně ověřené. Jen si připomeňme dalekou historii...Karlův most stojí na základech Juditina mostu, jenž nesl jméno právě po této královně. Dnes je v místech zaniklého kláštera muzeum.

A ještě jeden kostel se nachází v Teplicích a to v šanovském parku u Kamenných lázní. Je to novogotický kostel sv. Alžběty. Před ním je v parku zajímavá socha koně, jenž leží na hřbetu s vytrčenými nohama do vzduchu. Autora této sochy se mě nepodařilo zjistit.

Nad lázeňským parkem se nachází vrch Letná, ke kterému se můžete dostat buď po schodech poblíž Císařských lázní, nebo jít po cestě vedle restaurace U kozičky. Proč má zrovna restaurace takový název jsem nevypátrala, patrně ji tam kdysi v dávných dobách chovali a dodávala jim mlíčko.

Na vrchu Letná jsou dva zajímavé monumenty. Jeden z nich nese název Škvárovník, nebo se mu také říká Hrádek. Byla to uměle vytvořená zřícenina hradu okolo r. 1800 a sloužila jako restaurace s letní zahradou, kde se scházeli lázeňští hosté k posezení i k tanci. Byla to vyhlášená budova, která získala i velký ohlas v Evropě a v důsledku toho ji navštěvovali významní hosté. Jedním z nich byl i významný básník J. W. Goethe. Je to budova ze spečených kazových cihel, použitých z místních cihlen. První cihly ale na tuto stavbu byly použity z domů, které lehly popelem. Kromě cihel byla použita i porcelánová struska a cihlová škvára. Stavba, ač je to dosud skoro demolice, ale už zastřešená, tak je dosud velice zajímavá a krásná. Slyšela jsem při jedné z mých procházek od jedné paní, která bydlí poblíž, že ji někdo koupil, ale došly mu peníze na další opravu, a tak je oprava této budovy zatím pozastavená. Bylo by krásné ji znovu obnovit a dát do původního stavu. O kousek dál stála zas jiná ruina, která již ruinou není, ale honosnou stavbou. Je opravená a kdysi nesla honosný název

„Stráž císaře Františka Josefa“. Je to krásná budova s rozhlednou, a ač bylo slíbeno veřejnosti, že bude rozhledna zpřístupněna, dosud se tam na rozhlednu vyjít nedá, jen výjimečně. Tuto budovu s rozhlednou vlastní společnost Viamont a.s.

Ještě nemáte málo památek v Teplicích? Je jich tu vskutku dost a dost...

Město Teplice se také může pochlubit slavnými rodáky...

Jedním z nich je Julius Payer. Celým jménem se jmenoval Julius Johanes Ludovicus Payer. Byl to polárník, horolezec, kartograf a malíř. Narodil se 2. září 1841 v Teplicích v empírovém domě s názvem „U jitřenky“. Tehdy byly Teplice jako lázně více světoznámé než dnes a byly na svém vrcholu. Julius Payer šel od malička ve stopách svého otce, který byl důstojníkem rakouské armády a vynikajícím malířem a kartografem. Jeho syn, o němž píší, nastoupil v r. 1852 do kadetní školy v Lobzówě u Krakova a pak přešel na Tereziánskou vojenskou akademii ve vídeňském Novém městě. Svá první léta trávil u pěšího pluku, anebo učil zeměpis a dějepis na kadetní škole. Později po převelení k posádce zahájil své alpské výstupy a začal zhotovovat kartografické mapy. Zúčastnil se bitvy u Custozzy a byl vyznamenán a povýšen. Poté byl povolán do Vojenského zeměpisného ústavu, kde pracoval na mapách. Zúčastnil se dvou expedic, kdy se museli pro nepřízeň osudu z druhé expedice vydat pěšky zpět bez lodi. Velkolepý návrat skončil oslavami a audiencí u císaře. Poté se vrátil Julius Payer zpět do Teplic. Po evropských zemích uskutečnil spoustu přednášek, opustil armádu a věnoval se už jen umění. Začal pak studovat malířství v Salzburgu a ve Frankfurtu, kde si našel i ženu. Po skončení studia se přestěhoval do Paříže. Poté po infekci oslepl na jedno oko a se ženou se rozešel. Vrátil se do Vídně a tam založil malířskou školu.

Z obrazů, které namaloval, je nejznámější obraz „Nikdy zpět!“. Obraz má rozměry 4 x 5,5 m. Poté vážně onemocněl, měl mrtvici, po níž ochrnul a zemřel 4. září 1915. Byl pohřben ve Vídni.

Tolik k teplickému světoznámému rodáku.

Ještě stojí za zmínku, že je tu krásně opravený židovský hřbitov, sousedící s městským hřbitovem, jehož rekonstrukce byla slavnostně dokončena v r. 2010 za přítomnosti rabína Efraima Sidona a izraelského velvyslance Jaakova Leviho. Stávala tu kdysi v Teplicích, ale na jiném místě než je hřbitov, vzosná synagoga, ale ta ve válečných dobách vzala za své.

A tak si myslím, že jsem toho o Teplicích napsala dost. Zkrátka Teplice jsem si zamilovala, proto jsem toho tolik o nich napsala a neustále i po tolika letech žití, mám zde co obdivovat.

UNIKÁTNÍ BEURONSKÁ KAPLE V TEPLICÍCH

Hodně lidí projde okolo budovy gymnázia v Teplicích k nákupnímu středisku Billa, aniž by si všimli, že jdou okolo kaple a to ne ledajaké...

Když jsem se nastěhovala do Teplic, tak jsem chodila nakupovat do Billy, a tak jsem si všimla kříže na vrcholu vedlejší budovy, ale až jsem se leckoho ptala, co tam je, nikdo mě na to neuměl odpovědět. Budova byla zašlá, na pohled nebyl už vábná, ani kapli nepřipomínala, dveře byly zamčeny na visací zámek, a tak to dělalo dojem spíše skladiště. Navazovala na budovu gymnázia a já, protože mám ráda historii, tak mě to nedalo pokoj, až jsem jednou viděla otevřené dveře a zvědavě nakoukla co to tam je. A tak jsem se dočkala...

Probíhala tam zrovna výstava prací žáků gymnázia a dobrovolné vstupné mělo být použito k opravě kaple, která se tu kdysi nacházela a která byla pod jejich patronátem. Kaple skrývá beuronské umění a jak jinak, než že jeho původ pochází z německého městečka Beuron, kde žili benediktíni od r. 1863. Zakladatel beuronské školy byl Peterens (1832 – 1928), jenž se vracel do období staré Byzance, Egypta a Řecka a používal jako vzor tzv. rovnostranný trojúhelník. Touto zvláštní metodou a při dodržování tohoto geometrického vzorce, by měl k věřícím prý více promlouvat sám Bůh.

Beuronské umění, které zdobí kapli, není jen v Teplicích, lze jej také vidět v klášteře Emauzy v Praze 2, v kostele sv. Gabriela v Praze 5, v kostele sv. Rodiny v Praze 6, dále pak v Růženeckém kostele v Č. Budějovicích, v Marianum v Opavě, v kapli sv. J. Nepomuckého v Hradci Králové a v kostele Všech svatých v Třeběšicích u Divišova.(www.onlinecars.cz)

A něco historie...

V r. 1865 v areálu teplického gymnázia se zbudoval klášter milosrdných sester Karla Boromejského. V letech 1888 – 1889 tuto kapli vymalovali mniši tzv. beuronské školy. V r. 1950 tu ještě bylo 7 řádových sester a v r. 1952, kdy byly zrušeny kláštery, byly sestry z Teplic deportovány do různých míst. Po zrušení kláštera kaple upadla v zapomnění a v socialistickém období se škola využívala jako ubytovna pro řecké děti, pro různou potřebu skladování a tím došlo k její velké devastaci.

K záchraně kaple došlo založením občanského sdružení r. 2006 „Pro arte beuronensis“ (Společnost pro obnovu kaple gymnázia Teplice). Je to sdružení současných studentů gymnázia pedagogů a odborníků pro památkovou péči a také mnoha dalších občanů Teplic, kterým není budoucnost kaple lhostejná. Je až s podivem, jak se žáci gymnázia snaží tuto nádhernou památku zachovat, jak svépomocí a nepatrným výdělkem za občasně výstavy, které se zde

pořádají, přispívají k obnově a záchraně této kaple. Bude to stát hodně času, hodně velkého úsilí a také nemálo peněz, aby se kaple zaskvěla ve své původní kráse. Je veliká škoda, že kaple není prohlášena kulturní památkou, to celou opravu této kaple velice komplikuje a ztěžuje.

Provádí se postupně restaurace výmalby, k čemuž je potřeba lešení a to si studenti vyrobili sami s pomocí dřeva a lan. V letáčku o Společnosti „Pro arte beuronensis“, který jsem dostala v kapli, píší, kolik času strávili výrobou tohoto lešení, kolik dřeva spotřebovali na jeho výrobu (7 tun) a kolik km lana (6 km) spotřebovali na svazování tohoto lešení. Na stavbě lešení se vystřídalo 40 lidí, členové PAB, studenti gymnázia, skauti z Teplic i z Prahy a jiní a jiní...A tak je jen třeba popřát hodně vytrvalosti i síly k další práci na renovaci této kaple a také více peněz...

A také, aby zde bylo více výstav, které svým dobrovolným vstupným přispěje na opravy finanční částkou, kterou by bylo nutno dost navýšit, aby se oprava netáhla dlouhá léta...

VYCHÁZKA ZA HRADEM DOUBRAVKA V TEPLICÍCH

Byl krásný den, nechtěla jsem sedět doma, a tak jsem se vydala podívat se na hrad Doubravka. Jela jsem trolejí, ta mě zavezla nedaleko hradu na konečnou zastávku, a zbytek jsem už musela vyšlapat. Jak taky jinak, to by tam leda musela jezdit lanovka a ta se zatím udělala jen v Ústí nad Labem na Větruši a určitě nehrozí, že by vedla lanovka i sem, na hrad Doubravku, který se malebně vypíná nad Teplicemi, i když vzhledem k lázeňským hostům by se to jistě vyplatilo.

Ráno bylo úplné mlíko, tak hustá mlha ale dává vždycky tušit krásnému dni. A tak jsem se dopoledne zabývala něčím jiným a okolo 11 hodiny jsem si připravila pár věcí do batohu a vyrazila jsem na stanici trolejbusu zjistit, kam mě aspoň kus cesty trolej dopraví...

Dopravila mě na konečnou zastávku pod vrchol hradu a já se na něj vydala. Na vrchol vedou dvě cesty, jedna je turistická a další asfaltová, kterou se dá vyjet autem až úplně nahoru ke hradu. Já jsem se vydala po této silnici, protože po té turistické bylo vidět někde mokro, bláto, a tak jsem volila tu lepší cestu, i když delší, ale jistější, abych někde neuklouzla a nerozplácla se jak dlouhá, tak široká. Ptáčkové mě zpívali na cestu, a tak jsem si maně připomněla písničku z pohádky, kterou zpíval Ladislav Pešek – „Já s písničkou jdu jako ptáček, tralálálálá..., ptáčku vyleť až nad obláček tralálátralálálá“ a v duchu mě tento herec, kterého jsem moc milovala, doprovázel. Sluníčko mě prosvěcovalo silnici, nikdo nešel, jen já, a tak jsem koukala, abych tam byla brzo. No, kopec je kopec, ono to tak rychle nejde, jak jsem si představovala, tak jsem chvílemi odpočívala a dávala hlavně oddech mému kříži, který mě potvora zlobí už delší dobu. Měla jsem si vzít trekkingové hole, které mě koupil syn s tím, že budeme spolu zdolávat Milešovku, ale ty jsem nechala bohužel doma.

Mlha se stále držela, sice už ne taková jako ráno, ale do okolí tolik moc vidět nebylo, jak jsem tak mýjela místy průhledy, škoda. No, aspoň, že neprší a není bouřka, jako byla před pár dny, to bych nikam nešla.

Předjelo mě auto, asi někdo z radiostanice, která navrchu v jedné budově hradu sídlí.

Já jsem stále pokračovala dál, už jsem toho měla docela dost, ale viděla jsem, že už budu u cíle své cesty, tak jsem si ještě jednou odpočinula a vyšlápala k areálu hradu. Taky jsem se ohlížela stále okolo sebe, co jestli mě nepronásleduje čarodějnice, která tady někde podle pověsti sídlí? Bývalo tu kdysi pohanské obětiště, ale později se tu měla usídlit mocná čarodějnice. Ale pověstí je

několik, a tak jsem si řekla, že raději na to nebudu myslet a přidala jsem do kroku...

Už jsem tu byla několikrát, ale vždycky je to nový zážitek. Došla jsem na nádvoří hradu, kdy mě „uhodily“ do očí znaky měst na rohu jedné z budov.

Hrad byl postaven ve stylu gotiky v 15. století Janem Ilburkem z Vřesovic. Na přelomu 16. a 17. století jej rod Vchynských přestavěl na pevnost. Hrad prodělal i třicetiletou válku. Později byl přestavěn na restauraci s vyhlídkou, ale bohužel, ta sloužila jen chvíli. Část hradu je přístupná jen občas při různých zvláštních příležitostech a také část budovy mají pronajatou místní radioamatéři, jak jsem se již dříve zmínila.

A jedna zvláštnost...

Každý rok se tu pořádá novoroční výstup, což je sice obtížnější, když je pořádná nadílka sněhu, ale je to fajn. Setkáváme se tu s druhými turisty, vypijeme horký čajíček, sníme trochu cukroví, poklábosíme spolu, porozhlédneme se po krajině, pakliže je dobrá viditelnost, dostaneme diplom, že jsme hrad zdolali a jdeme zase domů.

Ale musím se zmínit o dnešku... Když je příznivé počasí a je nádherná viditelnost, tak je odtud vidět široko daleko. Ale to se mě dnes nesplnilo, škoda! Ale i tak výlet stál za to a jsem ráda, že jsem neseseděla doma. Pokoukala jsem se všude do krajiny, nafotila, co se zalíbilo mému objektivu a mým očím, trochu se osvěžila pitím a vydala jsem se na zpáteční cestu. Bylo vidět, že jsem si s výstupem na hrad pospíšila, potkávala jsem při zpátečně cestě dolů zas turisty, kteří na hrad teprve stoupali.

Měla jsem štěstí, jen jsem došla na zastávku autobusu, tak se mě bus objevil v zatáčce. Já do něj nastoupila a jela skoro až domů. Prožila jsem krásný den!

NOVOROČNÍ VÝSTUP NA HRAD DOUBRAVKA

Nejenom že jsem už o hradu Doubravka napsala a na kterém jsem již byla několikrát, ale protože se tu každoročně koná novoroční výstup, tak se ještě zmíním o tomto výletu. Hrad Doubravka se vypíná nad Teplicemi, a jak jsem se již zmínila v minulém článku, dělá se tu každý rok 1. ledna novoroční výstup, který pořádá turistický klub Lokomotiva.

Přijela mě na vánoční svátky vnučka a tak, abych jí trochu okořenila prázdniny, tak jsme vyrazily spolu na Doubravku. Ale moc se jí to nelíbilo, spíš si myslím, že byla otrávená. Zajedno není zvyklá chodit na túry a pak, kamarádky tady neměla a co dělat okolo paneláku? A se mnou pro ni asi nebyla zábava žádná, i když jsem se snažila... Zkrátka děti potřebují zase děti, a tak se nudila. No ale sedět doma jsem nechtěla, a tak jsme se vydaly spolu na výšlap. Kousek jsme popojely trolejí, ta nás ale „vyhodila“ o jednu stanici dřív, než jsem předpokládala, ale už to nebylo tak daleko.

Dorazily jsme pod Doubravku, kde se už začínali scházet turisté. Každý čekal toho svého známého, ale my jsme se vydaly spolu k hradu nahoru samy. Prošly jsme zbytky hradní brány a já doufala, že se s mojí turistickou partou, se kterou chodím na výlety, během výstupu někde nahoře setkám.

Napadlo trochu sněhu, taky přimrzlo, a protože jsem si již vyrobila dříve při uklouznutí v zimě nějakou tu zlomeninu, tak jsem se trochu bála, aby se to neopakovalo a šla jsem opatrně. Naštěstí vše dopadlo dobře. Účast byla velká, kolik jich ale bylo ve skutečnosti ani nevím. Šlapali mrňaví caparti, větší děti, mládež, střední generace, ale i důchodci, zkrátka to byl mix. I psi doprovod se nenechal zahanbit a pobíhal okolo nás se svými páníčky, Já toho svého nechala radši doma. Zajedno, aby ho nezábly packy, na což byl choulostivý, když byl delší dobu v zimě venku a za druhé, abych s ním opravdu neupadla, protože neumí chodit pomalu. Pejsci, co běhali okolo nás, asi čekali, že jim někdo něco hodí na zub. Dočkali se a i my ostatní. Nám sice nikdo nic nehodil jako psovi, ale pěkně podal. A sice po výstupu na hrad dobrý horký čajíček, rum v něm sice nebyl, ale i tak zahřál a i cukrovíčko. Však byly Vánoční svátky, tak se napeklo a někdo donesl něco nahoru k zakousnutí. Kdo měl chuť, tak se posilnil, horkým čajem se zahřál a zábava a povídání nebralo konce. Jak postupně docházeli na vrch hradu další turisté, tak bylo veselo, každý se s někým vítal, jako kdyby se neviděli snad několik let. Zkrátka je to po každé fajn. A abych nezapomněla, dostali jsme též diplomy ke zdolání novoročního výstupu na Doubravku.

No a jinak jsme se porozhlédli po hradě, pokoukali do krajiny, výhled byl jak na město Teplice, tak na Krušné hory, které lemovaly široko daleko obzor

z jedné strany a z druhé strany se zase ukazovaly sopečné vyhaslé kopce Středohoří s nejvyšší horou Milešovkou v oparu. Mraky se honily, ale byl leden, tak co bychom chtěli? Hlavně, že nebyla fujavice, nepadal sníh, ani mrznoucí déšť, o trakařích ani nemluvě. Den se na výlet zkrátka vydařil. A při zpáteční cestě z hradu jsem postupně potkávala ty své turistické přátele, se kterými chodím na výlety. Teprve šlapali nahoru a na nás už pod hradem čekala trolej a doma jsme byly s vnučkou coby dup a kamenem dohodil.

Taky bych měla napsat trochu historie o hradu.

Podle pověstí prý stál na místě zdejšího hradu kdysi pohanský chrám starých Slovanů a později klášter. Ale to byla jen pověst. Co bylo vlastně pravdou, dnes už nikdo neví. Ale pověsti jsou hezké a měly by se přenášet z generace na generaci, aby nezanikly.

Hrad postavil r. 1478 Jan Illburg z Vřesovic ve stylu gotiky. Má velmi bohatou historii. Bylo by to sáhodlouhé povídání. Jen se zmíním, že potomci Jana Illburga pro velké finanční potíže přenechali hrad hlavnímu věřiteli Vilému z Rožmberka, který dal převést na Krumlov mnoho důležitých listin ohledně hradu. Císař Josef II, který chtěl získat nedaleký hrad Kyšperk, požádal o výměnu za Doubravku. Po výměně se odvezl veškerý nábytek a ještě nějaké zařízení na Kyšperk. Vilém Vchynský, který se stal majitelem panství na rozhraní 16. a 17. století, nechal hrad přestavět na pevnost a také jej vyzbrojil. V teplickém muzeu je část děla, jako doklad z tehdejší doby. Ale protože se postavil později proti císaři, byl mu majetek odebrán a císař jej věnoval polnímu maršálkovi Janu z Aldringenu. Mimochodem Vilém Vchynský a Valdštejn byli zavražděni v Chebu r. 1634. O hrad probíhaly urputné boje v 30leté válce a nový majitel Maxmilián Aldringen, aby zabránil dalšímu obléhání, nechal spálit věže a zbourat část opevnění. V r. 1655 byly zbořeny další části hradu a ten poté zůstal již v troskách. V 19. století byl postaven za původními hradbami hostinec a dostavena západní věž hradu. Ta sloužila jako rozhledna.

Od r. 1966 patřil hrad Svazarmu, který udělal rekonstrukci, ale v dnešní době je bohužel hrad prázdný a opuštěný. Škoda! Zdejší lázeňští hosté na hrad rádi chodí procházkou, a kdyby tam byla restaurace, tak by si tam jistě od jara do podzimu rádi poseděli a hlavně, bylo by to ještě větší táhlo! A to nejen pro ně, ale i pro místní obyvatele. Ale v zimě by vycházka na tato místa byla minimální a to je pro podnikání špatné.

Hrad doprovází mnoho pověstí... Jedna z nich je, že v útrobách hory čekají rytíři, až bude naši zemi nejhůře, tak přijdou na pomoc. Ale o kterém kopci, nebo vrchu se toto nepíše? Nejznámější je Blaník. Takže tohle mě moc nebere!

Lepší je pověst o čarodějnici, která tady sídlila a začala vyhánět z lesů okolo hradu všechny, kdo se tam ocitli, dokonce i zvěř. Až jednou rytíř, který tam zabloudil, se s milou čarodějnicí utkal, ale nezalekl se jí. Plivala na něj jedovaté sliny, po kterých dodnes zůstaly v kamenech otvory. Rytíř ji ale přemohl a shodil ji ze skály. Na jednom kameni jsou dosud vytlačené její drápy, jak se držela vši silou, ale neudržela, spadla dolů a bylo po ní. Žádná její kouzla ji nepomohla. Je to veliký balvan z křemence a nazývá se kámen čarodějky Vely.

Nachází se na severním úpatí kopce. Ale kdoví, zda její duch dosud hrad neobchází?

Taky se tu zjevoval okolo první brány po zuby ozbrojený jezdec. No řeknu Vám, toho bych nechtěla potkat! Drkotala bych zuby dodnes!

Hrad Doubravka má ještě další pověst! Vypráví o knězi, který žil se svojí dcerou Doubravkou, která jednoho dne tak bláznivě tancovala na hradbách, že ztratila rovnováhu a zřítíla se dolů. Na kameni, na kterém stála, jsou vytlačena její chodidla. Já jsem se po kameni pídila, ale nic jsem neobjevila. Tak je to asi jen skutečně pověst. Protože kdyby to byla pravda, tak bych ten kámen určitě našla!

A taky tu má být tajná chodba, která vede až na hrad Kyšperk. Tomu bych ale věřila, neboť jsem o tom již mnohokrát četla v různé literatuře, že tyto hrady byly propojeny a dokonce i vedly chodby pod kostelem sv. Prokopa v Krupce. Že na Kyšperku chodba je, mohu potvrdit, neboť jsem na hradě byla a chodbu viděla, i když byla již po pár metrech zasypána. Takže tohle je určitě pravda a ne výmysl!

Tak to je tak všechno, co jsem chtěla povyprávět, co se týká hradu Doubravka.

Nechtěli byste se sem podívat? Co kdybyste se tady střetli s rytířem v brnění? Jistě by Vás to moc překvapilo! Někdo má tajemno velice rád...

HRAD KYŠPERK

Máte rádi tajemno a taky historii? Rádi se procházíte zříceninami hradů a sníte o zašlé slávě? Pojd'te se mnou navštívit zříceninu hradu Kyšperk, o kterém jsem se zmiňovala, že k němu vedou chodby z hradu Doubravka.

Hrad Kyšperk, dříve nazývané též Geiersberg, česky Supí hora, leží v ústeckém kraji, kousek od Teplic nad Bohosudovem, který je součástí Krupky a která leží v kopcích nad Teplicemi v Krušnohoří. Dívám se na ni při dobré viditelnosti i z okna. Hrad Kyšperk byl založen asi r. 1319 z pověření Jana Lucemburského Otou z Bergova. Byl to strážní hrad, který střežil obchodní stezku přes Krušné hory, tzv. Srbskou cestu. Dlouhá léta byl v držení pražských biskupů. Okolí hradu se stalo dějištěm vítězství husitských vojsk pod vedením Prokopa Holého, kdy zde bylo pobito 300 urozených lužických a saských bojovníků. Další osudy hradu jsou spojeny s husitským hejtmanem Jakoubkem z Vřesovic. Vřesovci o hrad pečovali do začátku 16. století, kdy jej prodali Janu Glacovi, který sídlil nedaleko na tvrzi ve Starém Dvoře u Krupky, kde už je jen malé torzo. Musí se tam jít na jaře, kdy teprve začíná země rašit, protože později je již skoro neviditelná pro vzrostlé náletové keře. V r. 1526 hrad Kyšperk vyhořel, a nový majitel neměl chuti ani prostředků znovu hrad vybudovat. A tím také skončily dějiny hradu.

Zachovaly se zbytky jádra s věží, obvodové hradby a část obytné věže na předhradí. Byl to značně rozsáhlý hrad tvořený trojdílnou dispozicí. V jedné zachovalejší části se můžete podívat do zbytků sklepních prostor - podzemí hradu, která patří k největším zajímavostem hradu. Dá se vstoupit do dvou sklepních místností, stavěné z lomového kamene, spojené krátkou chodbičkou. Nebo také můžete vyjít na vyhlídku skály. Jedna část zbylého zdiva hradu připomíná při trošce fantazie ovečku. Další zajímavost je z kmene stromu vyobrazená příšera, snad má znázorňovat dřívější běs hradu, částečně je to výtvar přírody, ale lidská ruka tomu trochu napomohla.

Hrad Kyšperk má taky, jako skoro každý hrad svoji pověst...

Každých 100 let se na hradě objeví přízraky šesti zakletých starců, čekajících na své vysvobození. Při té příležitosti se také hrad zjeví ve své bývalé slávě a lesku. Každý stařec sedí v samostatné komnatě u krbu a v sedmém sále sedí dva starci hostitelé. Jeden z nich je oděn do šarlatového pláště a druhý je v bílém rouchu s krvavou skvrnou na prsou. Kdo by je chtěl vysvobodit, musí obřadným způsobem poděkovat za pohostinství. Dosud se tak nestalo, a tak se oba starci změní v černé supy, odtud název Supí hora, a vyletí oknem hradu a ten se s velkým rachotem změní v současné ruiny.

Neměl byste někdo chuť je už konečně vysvobodit?

K hradu se dostanete od vlakové zastávky z Krupky asi 2 km po modré turistické značce. Zřícenina je volně přístupná. Také na Komáří Vížku, vrcholný bod nad Krupkou, odkud jsou nádherné výhledy, to není daleko, cca 5 km. My jsme se vydali úplně obráceným směrem, ne po turistické značce, ale prudkým kopcem nahoru, neboť jsme sešli z té správné cesty. Při prudkém stoupání bylo krásně vidět na Bohosudov. Vystoupali jsme doslova s vyplazeným jazykem, což by také mohl doložit náš psí průvodce, který mě pomáhal na vodítku tento prudký vzestup zdolat.

Výlet to byl krásný i přes obtíže, které jsme museli naší vinou zdolávat při sejítí ze správného směru. Kdo má rád historii a památky a dostane se poblíže těchto míst, určitě navštivte tento hrad a nebudete zklamáni!

VÝLET ZA TAJEMNÝMI TROSKAMI KOSTELA SV. PROKOPA V KRUPCE

Už dávno jsem se vypravovala k troskám kostela sv. Prokopa, který se nachází na okraji města Krupky, abych si ho blíže prohlédla. Jela jsem okolo něj několikrát busem, ale nikde poblíž kostela zastávka není, tudíž jsem vystoupit nemohla. Majitel auta nejsem a známé obtěžovat nechci.

Kostel se nachází u křižovatky silnic do Krupky a Bohosudova a tzv. pěšák se k němu musí vydat silnicí, kterou lemují stromy a luka dost vzdálené od zastávky, kde frčí jedno auto za druhým, ať za vámi, nebo v protisměru.

Kostel je na osamělém prostranství, je bez krovů a bez střechy, zůstalo jen obvodové zdivo kromě štítů. Kostel byl dozděn do původní výše a zakonzervován. Místo oken jsou mříže. Okolo kostela je pozemek, kde stával kdysi hřbitov a naproti němu je památník obětem pochodu smrti z r. 1945.

Něco z jeho historie...

Když končila válka, byla to na jednu stranu radostná událost, ale na druhou zas na to dopláceli vězni, které němci deportovali z koncentračních táborů. Vězni byli dopravováni buď po železnici, anebo museli jít pěšky bez vody a jídla, což se stalo i 24. dubna 1945 v Bohosudově. Vězni byli cestou nuceni vykoupat se v nedalekých tůňkách. Někteří již nemohli vydržet neúnosnou žízeň, a tak se napili špinavé vody a doplatili na to. Zemřelo tam celkem 313 vězňů na zápal plic nebo na tyfus. Jejich těla byla naházena do opuštěného dolu Elbe kousek od trati. Po ukončení války byla těla exhumována a řádně pohřbena v rakvích na tehdy stávajícím hřbitově vedle kostela sv. Prokopa. Tito vězni byli všemožných národností, české, ruské, italské, francouzské ale i německé. Jejich jména zůstala neznámá. Vlak se zbývajících vězňů, kteří neměli zdravotní potíže, pokračoval pak dál na Plzeň - Žihle, kde se zbytek vězňů dočkal vysvobození. To by tak bylo k památníku obětem naproti kostelu sv. Prokopa.

V místech, kde je dnes silnice na Krupku vedle kostela a památníku obětem smrti, stávala kdysi tvrz, která patřila k hradu v Krupce. Nyní po ní již nejsou žádné památky.

Trosky kostela sv. Prokopa jsou nejstarším hornickým kostelem, který byl založen v době prvotního osídlení havířské osady Kirchlice u Liščího potoka. Písemně je zmiňován již v r. 1331. Za třicetileté války byl pobořen. Svoji konečnou podobu získal v r. 1676, kdy byl kompletně přestavěn. V r. 1891

přestal kostel sloužit veřejnosti, neboť byl poddolován a také se o něm vypráví pověst a to je to tajemno, o kterém jsem psala v nadpise...

Co se stalo?

Jedna paní z oné vsi chtěla jít na jitřní mši, a tak si nařídila budíka, aby se ráno včas probudila. Budíka ale během noci shodila. Když se probudila, nevěděla kolik je hodin. Venku ale viděla už světlo, a tak si myslela, že je ráno. Vstala, oblékla se a šla do kostela. V kostele bylo plno lidí, sedla si do poslední lavice a začala se modlit. Po modlitbě se rozhlížela a viděla, že to jsou lidé oblečení do roztodivných krojů a pak viděla pár lidí, které znala, ale v tom si uvědomila, že jsou již dávno mrtví. Obestřela ji hrůza, byla to půlnoční mše. Tělem jí projel strach, sevřelo se jí hrdlo, vstala a pospíchala rychle z kostela ven. Ale za ní se rychle zvedali lidé a vydali se za ní z kostela, natahovali po ní ruce, chytali ji za rukávy, tahali z ní kabát, který rychle vysvlékla a hodila jim jej. Ale to už se dostala za bránu hřbitova a tam za ní již nemohli. Vyšla na ulici a pospíchala hrůzou bez sebe domů. Ráno vyprávěla svůj zážitek známým, ale ti ji nevěřili a šli se podívat na hřbitov. Když uviděli její na kusy roztrhaný kabát, poházený po hrobech, teprve ji uvěřili. Žena svůj hrůzný zážitek nepřechkala a do druhého dne zemřela. Od té doby se lidé báli chodit do kostela, přestaly se sloužit mše a kostel začal chátrat.

Toliko pověst, no, není to hrůzostrašné?

I mě obestřel takový zvláštní pocit, když jsem slyšela toto vyprávět a jak jsem kostel pak viděla a okolo něj několikrát projížděla, hledala jsem očima stopy kdysi dávného dění a v duchu jsem prožívala zážitky oné paní. Předsevzala jsem si, že se k němu musím vypravit a pořádně si ho prohlédnout. Ale přiznám se, vůbec se mně do toho nechtělo. V jádru jsem docela strašpytel a opuštěná místa ve mně vzbuzují někdy i panickou hrůzu. Asi mám zřejmě z takových míst fobii, či co...A tak, ač jsem se tam chtěla už dávno podívat, stále jsem to odkládala a nechtělo se mě tam vůbec jet. Mé „já“, se tomu nějak podvědomě bránilo. Ale nakonec jsem si dodala odvahu, vynadala jsem sama sobě a vydala se tam.

Můj první pokus ztroskotal na špatných bateriích ve fotoaparátu a náhradní jsem si v té cestovní euforii za tajemným kostelem zapomněla vzít. A tak jsem se proklínala, že jsem na to nemyslela a nevzala si rezervní, což normálně dělám.

Měla jsem zlost, že tuto cestu musím absolvovat znovu. Místo, kde stál kostel, na mě působilo tajuplně, záhadně, jakoby kostel vydával ze sebe poznatky kdysi dávného dění. V duchu jsem se bála a viděla se už daleko odtud, asi taky proto, že stál, i když u silnice, ale sám samotinký a okolo jen luka a pole...

Také se mluví o tom, že pod kostelem se nacházejí chodby, anebo spleť chodebných štol, vedoucích z míst zvané pátá šachta.

Zkrátka toto místo a nejen to, ale i celé Krupsko, jako je hrad Rosenberg, nebo hrad Kyšperk, i tento kostel je místem stvořený pro různé historky o záhadných osobách, o permonících a strašidlech.

Ale ještě něco dodám k historii kostela...

V r. 1939 kostel vyhořel a z jeho vnitřního zařízení se nic nedochovalo. Po obou stranách kdysi hřbitovní brány se nacházely sochy sv. Petra a Pavla. Ty byly později přemístěny do kostelíka sv. Anny na Libušíně v Krupce.

A tím již končím mé vyprávění o záhadných troskách kostela sv. Prokopa v Krupce. Bojíte se v duchu? Naskakuje Vám husí kůže? Tak to zkuste a vydejte se tam taky...

Mimo jiné, říká se tam Na Prokopce.

VÝLET NA KOMÁŘÍ VÍŽKU A DÁL K MĚSTEČKU KRUPKA...

Zvu vás na další výlet po Krušných horách. Je to nedaleko hradu Kyšperk, na který jsem Vás už zavedla. Tentokrát se vypravíme na Komáří Vížku, na kterou se lehce dostaneme místní dopravou z Teplic. Já se na ni dívám z okna bytu, kdy vidím v dálce její vrchol a také i kostelík sv. Wolfganga, o čemž jsem se již v jednom článku zmiňovala.

Jela jsem s kamarádkou, vystoupily jsme z autobusu, a protože jsme byly na vrcholu, měly jsme před sebou nádherný výhled na Krušné hory, dále na Středohoří s vévodící Milešovkou, vedlejší vrch Kletečnou, na teplický hrad Doubravku a okolí, ale vše bohužel v oparu. Vždycky je to sázka do loterie, když se někam vydáváme, jaká bude viditelnost.

Ale pokračovaly jsme dál. Kousek od zastávky autobusu je kostelík sv. Wolfganga, který pochází z r. 1692 – 1700 a za ním je starý, docela velký, již nepoužívaný hřbitov. Na jednom hrobě jsme viděly bílé pivoňky, jenom jediné květy, co byly na hřbitově, a tak jsem si pomyslela, že tu kvetou pro všechny, co tu spí dávno svůj věčný sen...

Pokračovaly jsme dál, k restauraci Komáří Vížka, kdysi zde byla i vyhlídka, ale ta je už uzavřená. Odtud vede lanová dráha do města Krupky, které má zhruba okolo 13. tisíc obyvatel. Město Krupka zahrnuje v sobě původně samostatné obce a osady Vrchoslav, Bohosudov, Maršov, Unčín, Soběchleby, Nové Modlany, Habartice, Mohelnici a Horní Krupku.

My jsme se vydaly do údolí Horní Krupky.

Musím se také zmínit, že v Krupce je stará štola Starý Martin a lze si ji prohlédnout.

Kdysi v dávné historii byla Krupka velmi bohatým důlním revírem v těžbě cínu a rudy. Těžba cínu zde byla jediná v celé Evropě. Do konce 18. století tady probíhala těžba žíly jménem Lukáš. Jako připomínka na dolování cínu, je tu památník, naložený vozík s horninou. Pokračovaly jsme dál lesem, do očí nám zasvítily různobarevná zeleň stromů, coby balzám pro oči.

Takovéhle barvičky, to je krása, to umí vykouzlit jenom příroda.

A sestoupily jsme do úbočí. Vzadu se nám naposledy nabízel pohled na vrchol Komáří Vížky a vlevo byla ještě vidět věžička kostelíka sv. Wolfganga.

Nořily jsme se do hloubi lesů a v objetí jehličnanů na nás vykoukla skvostná chaloupka, jako smaragd, zasazený v okolní zeleni. Nádhera! Oči mě neustále

přitahovala. Pokračovaly jsme dál a narazily na tramskou osadu Elltorro se sruby, tábořištěm, ale i vzpomínkovým tablem na zemřelé členy. Velice dojemné, bylo vidět, že nezapomínají na své kamarády, kteří již s nimi přestali chodit na vandr a brázdí už nebeskou báň...

Zavřely jsme pomyslné dveře za tramskou osadou a zamířily do Krupky. Dostaly jsme se Husitskou ulicí na podlouhlé náměstí, napravo s budovou městského muzea, kterou níže dominují hradby hradu Krupka. Vzadu na obzoru se zobrazoval vrchol středohoří - Milešovka.

Budova muzea byla původně renesanční, byla přestavěna v 18. a 19. století. Za zmínku stojí renesanční dům č. 23 a gotický dům č. 24. Další památkou je zvonice z I. poloviny 15. století, která stojí při kostele Nanebevzetí Panny Marie, který byl postaven r. 1479 – 1488. Zvonice byla přestavěna r. 1600. Dále je tu hřbitovní kostel sv. Anny z r. 1516, který je součástí památkové zóny. Nachází se v malebné čtvrti Libušín. Prý podle pověsti tuto část milovala kněžna Libuše, proto název Libušín. Tento kostel zdobí vstupní renesanční brána z r. 1615 s tepanou mříží z r. 1619, ale o něm se zmíním ještě později.

Za zmínku stojí navštívit zdejší muzeum, které je ve třech podlažích. Obsahuje přírodu severozápadních Čech, minerály z okolí Krupky a Cínovce, zvířenu severozápadních Čech, expozici realistických jedlých a nejedlých hub, také historii hasičů, atd. Je toho tu hodně, co jistě každého zaujme...

Město Krupka je také výchozím bodem celé řady turistických tras. Severovýchodním směrem z města dojdeme ke zřícenině hradu Kyšperk, vydáme - li se severozápadním směrem z města po naučné hornické stezce, můžeme dojít až k hraničnímu přechodu Cínovec. Na tuto stezku se můžeme připojit na vrcholku Komáří Vížky po vyjetí lanovkou.

Město Krupka leží 340 m nad mořem.

My jsme zamířily k místnímu hradu Rosenberg, kterému se také říká Růžový hrádek po našem. Tento název byl dán hradu v 19. století podle množství růží, které zde kvetly. Hrad se nachází přímo nad Husitskou ulicí v Krupce.

Hrad i město vděčí za svůj vznik těžbě cínových rud v okolních Krušných horách. Doba vzniku není přesně známa. Hrad byl vybudován pravděpodobně počátkem 14. století. Král Lucemburský hrad Krupku daroval míšeňskému šlechtici Těmovi z Koldic. Ten byl významnou postavou u dvora Jana Lucemburského a doprovázel krále i při jeho významných cestách Evropou. Koldicové vládli na hradě s malou přestávkou v letech 1487 – 1494 až do r. 1504.

Pro dluhy a zvláště marnotratnost posledního držitele, Koldicové o hrad přišli. Z dalších držitelů lze uvést nejvyššího kancléře Albrechta z Kolovrat, který na hradě r. 1510 zemřel a byl pohřben v dnešním bohosudovském kostele, který založil. Dále byl také majitelem Bernard z Valdštejna.(zemřel r. 1517)

Majitelé hradu se střídali, až do r. 1710, kdy koupil krupské panství, hrad a město za 30.000 rýnských zlatých od Štemberků hrabě Karel Clary Aldringen, jehož rod je držel až do r. 1918.

Hrad se postupně rozpadal, v r. 1807 se zřítla část paláce.

J. W. Goethe, který teplické lázně navštívil, uváděl, že se zřítla část paláce proto, že sloužila dlouhý čas jako zdroj kamene na stavbu domů. Na paměť návštěvy J. W. Goetha zde byl postaven pomník.

Po r. 1825 zpřístupnila šlechta hrad měšťanům. Z hradu Krupky jsou dodnes zachovány obě hradní brány se zdmi do výše parapetu, části bašt a silná jižní štítová zeď, část jižní okrouhlé věže, zbytky budovy při západní zdi a sklepení pod troskami horního hradu. Bývalá úřední budova byla přeměněna na hostinec a pro jeho hosty byla také upravena terasa jižně od hostince. Z hradu je krásný pohled na celou Husitskou ulici v Krupce směrem ke Komáří Vížce, dále pak na Středohoří, napravo na nízký podlouhlý kopec hradu Doubravka, vlevo dominuje Milešovka, vedle ní vrch Kletečná a další kopečky...

Co ještě zbývá dodat. Hrad je přístupný po celý rok, ze silnice nad kterou se vypíná. Jinak s průvodcem v určené dny a hodiny. A můžete zde také zpečetit svůj život s vyvolenou družkou nebo druhem.

Hrad má také dost pověstí, vždyť také tím se stává zajímavějším a o dvou se zmíním.

Jedna pověst se týká Dony Sabiny. Dona Sabina byla dcerou rytíře Koldice, pána hradu Krupky. O její ruku se ucházel rytíř z vedlejšího hradu Kyšperka (Supí hory), ale protože rytíř byl chudý a nebyl vznešeného rodu, byl mu přístup do hradu zakázán. Milenci se scházeli i přes zákaz dále na vrchu, který čněl naproti hradu. Pohled dolů byl závratný, jak do propasti. Aby překazil tajné schůzky, svěřil otec péči o dceru zbožné jeptišce. Jeptiška ale marně na svoji svěřenku naléhala, aby vyhostila ze svého srdce tajnou lásku. Obávajíc se otcova hněvu, kdyby ji spatřil vycházet samotnou z hradu, vypůjčila si od jeptišky řeholní roucho, a tak se jí podařilo setkat s věrným milencem. Jenže otec se to dozvěděl a přikázal dceru i jeptišku uvěznit a ženichovi přichystal zrádnou léčku. Jeden z Koldicových přátel, který měl zájem o Sabinu, si oblékl řeholní roucho a na místě schůzky čekal na rytíře ze Supí hory. Když rytíř ze Supí hory dorazil poblíž místa, kde na něj měla čekat Sabina, vrhli se na něj ostatní zbrojnoši s rytířem Koldicem. Ten jejich útok odrazil, ale když viděl, že není úniku, skočil na koně a plným tryskem se rozjel na temeno skály a skočil z ní dolů. Kůň i s jezdcem skok do rokle nepřežili. Od té doby se skále říká na památku Mrtvý nebo Umrlejší kámen. Naproti této skále přes silnici je restaurace Vilémova výšina

Dcera rytíře Koldice Dona Sabina se neprovdala za zrádného rytíře, který byl příčinou milencovy smrti, ale vstoupila do řehole a stala se jeptiškou. Zemřela mladá, podlehnuvši žalu. Pokaždé, když uplyne od její smrti 100 let, ožije, bloudí hradními rozvalinami, pláče a naříká a hledá svého milence.

Pověstí je více, bylo by to na dlouhé vyprávění, ale zmíním se ještě o jedné.

Ta zase vypráví, že se ve zříceninách hradu má zjevovat bývalá zámecká paní se psím spřežením. Objíždí své bývalé tři hrady, Krupku, Doubravku a Kyšperk a se svými sloužícími přebírá a počítá ukryté poklady.

Nedaleko hradu, naproti koupališti jsou také zbytky středověké vodní tvrze Starý dvůr, o níž jsem se v jednom článku zmiňovala.

A ještě se zmíním o hřbitovním kostelíku sv. Anny.

V kostelíku sv. Anny probíhají výstavy a církevní akce. Kostel byl původně evangelický, tehdy vzniklo nejstarší zpodobnění Martina Luthera v českých zemích, jehož freska je na zdi v kapli. Počátkem devadesátých let byl kostel volně přístupný a tím přišel o většinu vnitřního vybavení. Dnes je zabezpečen a příležitostně zpřístupněn o víkendech. Na hřbitově jsou pochovány oběti moru, oběti obou světových válek a význační občané města.

Myslím, že jsem ani zdaleka nepopsala vše, co ještě lze v Krupce navštívit. Je to malé městečko, ale je tu spousta zajímavých věcí a jeden den na to určitě nestačí, pakliže byste si chtěli vše pořádně prohlédnout.

MOLDAVA – SRDCE KRUŠNÝCH HOR

Tentokrát jsem nechtěla navštívit žádnou zříceninu, ani hrad, žádný zámek, žádnou tvrz ani rozhlednu, nebo jinou památku, ale podívat se do krásné přírody – srdce Krušných hor – Moldavy.

Vyšli jsme si na podzim, kdy se příroda začala ukládat pomalu k zimnímu spánku. Já osobně mám radši jaro, kdy se rozvlňuje paleta barev všech možných odstínů zeleně, země začíná vonět klíčením různých travin, sasanek, podléšek a jiných kytic, jež se derou po zimě ze studené země ke slunci. Větve stromů jsou obtěžkány pupeny rašících listů, zkrátka všechno začíná pučet, rašit a bujet a vůně z toho všeho je nepojmenovatelná. Voní to zkrátka jarem! A podzim? Podzim, to je pro mě umírání všeho. Jen ta barvitost listů je kouzelná, tu vidíš oranžový, žlutý, červený nebo žíhaný lístek na stromech a jak se pomalu snáší k zemi ze stromu a tam skončí svoji roční životní pouť. Strom, nebo keř se ukládá k zimnímu spánku, aby na jaře znovu ožil ve vší síle a dával radost všem.

Tak proto mám radši jaro!

A na té Moldavě, tam je krásy, kam až oko dohlédne! Můžete se toulat širými pláněmi, vidíte v dáli kopce a kopečky, porostlé listnatými a jehličnatými lesy, zkrátka kdo miluje přírodu, tady ji má jako na dlani a co srdce ráčí...

Obec Moldava se nachází na hřebeni Krušných hor severozápadně 25 km od města Teplice v nadmořské výšce 785 m.

Takže jsme autobusem dojeli až do Moldavy a odtud jsme se vydali krajinou, po turistické trase směrem k významnému lyžařskému centru Bouřňák. Co mě udivilo hned napoprvé, Vietnamci... Byli tu rozloženi svými stánky a výběrem zboží, které ani normálně v centru města není vidět. Holt obchod je obchod! (Později tržiště vyhořelo).

A tak jsme nabrali směr, zastavili jsme se u nádraží, které je rozlehlé a upravené, ale skoro opuštěné. Vláček projede jen sem tam. Ale opodál byla nádherná chatička poblíž kolejí i s dřevěným záchůdkem. Nelenila jsem a vyfotila si ji. Vskutku super kousek!

Pokračovali jsme dál, až jsme došli k orientační mapě, kterou jsme si prostudovali, abychom věděli, jak jít dál. Šli jsme hezkou lesní cestou, kde na mě vykoukly muchomůrky a opodál lesní jezírko, které jsem si nemeškala vyfotit. Zrcadlily se v něm stromy, rákosí, ale i řasy prokukovaly pod vodou.

Přešli jsme pláněmi, kde byl okouzlující výhled do krajiny a taky na horskou boudu Vitišku, kde je možno posedět a dát si něco k snědku. Už jsme tam byli, dali si polívku a pívko po túře, ale tentokrát jsme si to zamířili k vrchu Bouřňák. Já měla v hlavě i to, že musím sehnat dceři na Bouřňáku turistickou známku, které ona sbírá. Protože tam byla a buď na známku zapomněla, nebo ji neměli, tak mě prosila, abych se po turistické známce poptala. Ještě mě upozorňovala, abych nevzala nějakou zaprášenou, ať vezmu hezkou. Zřejmě si myslela, že tam někde leží a nikdo je nekupuje. Když jsem se po turistické známce ptala, tak mě servírka, která tam obsluhovala nejen hosty, ale i bar, řekla, že posledně přijel autobus a že se po nich jen zaprášilo! A moje dcera se bála, aby nebyly zaprášené, tak jsem se musela v duchu usmát, když jsem si na ni vzpomněla. Servírka mně dala typ, že je koupím i v Mikulově. A tam jsme se také později vydali...

Na Bouřňáku jsme si odpočinuli, posvačili a vydali se na další cestu směrem k Hrobu. Tedy ne do hrobu, to ne, tam se nám ještě zdaleka nechce!

Ale do obce Hrob, odkud jsme se vrátili zase domů do Teplic.

Trošku se zmíním o jeho historii...

Obec Hrob má asi 2. tisíce obyvatel. Nejstarší záznam o obci je z r. 1282, kdy abatyše benediktinského kláštera v Teplicích prodává obec Hrob a Verneřice opatu cisterciáckého kláštera v Oseku. Původ svého názvu má pravděpodobně v příkopu, nebo jámě, kterou horníci začali pronikat k těžené stříbrné nebo jiné rudě. V r. 1594 byla obec Hrob povýšena na královské město. To jen tak okrajem.

My jsme tedy od Bouřňáku vyrazili směrem k lyžařskému vleku, který tudy vede a o kterém nás nenechal na pochybách dřevěný srub, označený nápisem Pokladna. Taky směrový vyřezávaný vousatý ukazatel v lidské podobě nám potvrdil, že jsme se vydali správnou cestou. Skutečně hezká práce, jen se divím, že ho ještě v dnešní době nikdo nepoškodil, nebo neukradl a nezdobí mu jeho domácí království. A tak jsme šli holou plání pod vlekem dolů, před sebou jsme měli mlhavé vrstvení kopců a pod nohama místy plno vřesu. Zabočili jsme do lesa, kde nám na pokraji otevřely svoji náruč letité buky a také nabídly svoji žeň! Světe div se, já našla i houby! A jedlé! A to prosím při cestě! A neudělaly na mě kuk! A to už je co říct! Plna radosti, že jsem měla